KLIMA- OG FORURENSNINGS-DIREKTORATET

Klima- og forurensningsdirektoratet
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Strømsveien 96

Telefon: 22 57 34 00
Telefaks: 22 67 67 06
E-post: postmottak@klif.no
Internett: www.klif.no

Inspeksjonsrapport 2010.108.I.KLIF

Unger Fabrikker AS
Postboks 254
1601 Fredrikstad

Inspeksjon ved Unger Fabrikker AS, Fredrikstad.

Dato for inspeksjonen: 16. – 17.11.2010
Rapportnummer: 2010.108.I.KLIF
Saksnr.: 2008/210

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra virksomheten:	Fra Klima- og forurensningsdirektoratet:
Bente Gamst Hornnæs	Poul Byskov

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble presentert hos Unger Fabrikker AS Fredrikstad under sluttmøtet for inspeksjonen den 17.11.2010.
Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Klima- og forurensningsdirektoratet avdekket 4 avvik og 1 anmerkning under inspeksjonen.
- Miljørisikoanalysen har flere mangler
- Det er ikke utarbeidet en prosedyre for forbyggende vedlikehold
- Rørledninger inngår ikke i virksomhetens forebyggende vedlikehold
- Ledelsens gjennomgang omfatter ikke HMS-forhold

Avvikene og anmerkningene er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Unger fabrikker AS må sende en skriftlig bekreftelse innen 01.03.2011 på at avvikene er rettet. Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

24.11.2010	Poul Byskov		Bjørn Bjørnstad
Dato	kontrollør	Klima- og forurensningsdirektoratet	seksjonssjef

1. Informasjon om virksomheten

Organisasjonsnr (underenhet): 971606592	**Eies av:** 917016011
Besøksadresse: Narntegt. 25 1636 Gamle Fredrikstad	**Telefon:** 69 70 82 00
Bransjenr. (NACE-kode): 20.41 Produksjon av anioniske tensider	**E-post:** bente.hornnaes@unger.no
Virksomheten er: Produsent	

Kontrollert anlegg

Navn: Unger Fabrikker AS	**Anleggsnr:** 0106.059.01
Kommune: Fredrikstad	**Anleggsaktivitet:** Prod. av tensider
Fylke: ØSTFOLD	**Risikoklasse:** 3
Tillatelse gitt: 05.05.2010	**Tillatelse sist oppdatert:**

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Denne inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen inngår i Klima- og forurensnings-direktoratets aksjon for **Vedlikehold av tanker og rør**.

Inspeksjonstema

internkontroll
risikovurdering
tillatelsen
vedlikehold
tankanlegg

Det ble foretatt befaringer til følgende tankanlegg:

- Tankpark Nord med felles oppsamlingsbasseng for alle tanker
- Tankpark med råstoff mellomprodukter innom hus
- Tankpark Syd
- Enkelttanker: svovelsyretanker, sprittank, svoveltank, dietanolamintank, kokostank, slurry-tanker og luttanker
- Lossestasjon for båt og tankbil på kai
- Lossestasjon for tankbil ved ammoniakktank

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av miljølovgivning.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Unger Fabrikker AS Fredrikstad plikter snarest å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten.

For at Klima- og forurensningsdirektoratet skal kunne avslutte saken, må Unger Fabrikker AS Fredrikstad **innen 01.03.2011** sende en skriftlig bekreftelse med dokumentasjon som viser at avvikene er rettet. Vi ønsker samtidig bedriftens kommentar/forslag til tiltak vedrørende Anmerkning nr. 1.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e–post (postmottak@klif.no) til Klima- og forurensningsdirektoratet v/Poul Byskov.

4. Gebyr for virksomhet med tillatelse

Virksomheten skal betale gebyr for kontrollen (jf. forurensningsforskriften § 39-6). Unger Fabrikker AS Fredrikstad er i tillatelsen plassert i risikoklasse 3. Dette betyr at dere skal betale kr. 10.800,- i gebyr for den gjennomførte inspeksjonen. Vi vil ettersende faktura med innbetalingsblankett.

Klima- og forurensningsdirektoratet viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Klima- og forurensningsdirektoratets postjournal på www.klif.no (jf. offentleglova).

Kopi av rapporten sendes også til:

Fylkesmannen i Østfold, ved miljøvernavdelingen
Fredrikstad kommune

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1 Prosedyren for miljørisikoanalysen har flere mangler

Avvik fra: Tillatelsens punkt 10.1 Miljørisikoanalyse.
Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter, § 5 annet ledd, punkt 6 (Internkontrollforskriften).

Kommentar
Sist gjennomførte risikoanalyse er fra 2004/2006. Status for denne analyse, dens forankring i ledelsen og hvilken oppfølging som er gjort i etterkant er uavklart. Bedriften opplyste at denne analyse ikke vil bli oppdatert i sin nåværende form. Klif har ved inspeksjonen ikke gått nærmere inn på en vurdering av 2006-analysen.

Bedriften opplyste at den i 2010 i stedet har begynt å utarbeide en risikoanalyse etter et annet, relativt omfattende opplegg.

Klif har kun gått inn i den del av analysen som omhandler risikovurdering av rør og tanker. Opplegget tar utgangspunkt i en beskrivelse av hver tank (bl.a. alder, materiale, størrelse, nivåmåling, oppsamlingsbasseng, annen barriere, inspeksjonsintervall, gjennomført inspeksjon) og fører frem til en risikovurdering av hver enkelt tank.

Prosedyren for utarbeidelse av risikoanalyse [U-696-IK datert 21.10.2010] har flere mangler:

1. Modellen som skal benyttes er ikke beskrevet nærmere (metode, klassifisering av kategorier av sannsynlighet og konsekvens). Risikoklasser (tallverdier) for grønt, gult og rødt område er ikke angitt i prosedyren

2. Vi har ingen merknader til at kategorier av sannsynlighet (1-5) for at *Uønskede hendelser* i vedleggsskjemaet er satt lik for henholdsvis Helse, Miljø og Sikkerhet.
   Beskrivelsen av kategoriene for konsekvens (1-5) av *Uønskede hendelser* er derimot ikke differensiert for Helse, Miljø og Sikkerhet. Bare materielle skadekategorier (S) er oppført.
   For Helse er det ikke angitt skadekategorier i forhold til omfang av personskader.
   Det samme mangler også for skadekategori for omfang av utslipp til ytre miljø

3. To forhold er ikke omfattet av risikoanalysen:
   * avløpsledninger (regnvann, sanitæravløpsvann, prosessavløpsvann)
   * innleide firmaer

4. Rutiner for risikohåndtering er ikke beskrevet i prosedyren:
   * hvordan skal uakseptable risikoforhold følges opp
   * hvordan skal vedtak om nødvendige tiltak avgjøres
   * hvem skal ha ansvar for gjennomføring og tidsfrister

Avvik 2 Det er ikke utarbeidet en prosedyre for forbyggende vedlikehold

Avvik fra: Tillatelsens punkt 2.5 Internkontroll og 10.2 Forebyggende tiltak. Internkontrollforskriften § 5 annet ledd, punkt 7.

Kommentar

Prosedyren for Vedlikehold [U-116-V datert 23.09.2009] beskriver i hovedsak organisering og fordeling av arbeidsoppgavene.

Bedriften har to typer planlagt, forebyggende vedlikehold:
1. Planlagt vedlikehold i forbindelse med den årlige 3 ukers sommerstopp
2. Periodisk vedlikehold av anlegg og utstyr, herunder kontroll av tanker utført av et eksternt firma som ble igangsatt i 2006

Forebyggende, periodiske vedlikeholdsoppgaver blir dokumentert i datasystemet VETEK.

Rutiner (prosedyre) for forebyggende vedlikehold mangler:

1. Det er ikke utarbeidet en prosedyre som beskriver hvordan de to ovennevnte systemene for forebyggende vedlikehold blir planlagt: ansvarsforhold, hvilke anlegg og utstyr og som er omfattet av et forebyggende vedlikehold, valg av frekvens, hvordan bestilling av vedlikeholdsoppgaver hos eksterne firmaer (outsourcing) skal gjøres mm.

2. Det periodiske tilsyn med tanker er ikke beskrevet, herunder:
   - Tømming og rengjøring av tanken i forkant av planlagt inspeksjon
   - Innhold i inspeksjonen som uføres av Inspecta er ikke definert
   - Krav til inspeksjonsrapportens form og innhold
   - Hvordan inspeksjonsrapportens anbefalinger skal følges opp i bedriften

3. Ved et søk i VETEK på en tilfeldig valgt tank (R-2 inspisert 21.01.2009) ble funnet en glipp i dokumentasjonen på en avsluttet oppgave. Oppfølgingspunktene i Inspectas inspeksjons rapport har blitt gjennomført, men har ikke blitt registrert i VETEK.

Avvik 3 Rørledninger inngår ikke i virksomhetens forebyggende vedlikehold

Avvik fra: Tillatelsens punkt 2.5 Internkontroll og 10.2 Forebyggende tiltak. Internkontrollforskriften § 5 annet ledd, punkt 7.

Kommentar

1. Rørledninger er ikke innarbeidet i det forebyggende vedlikeholdssystemet (VETEK).

2. Det utføres ikke inspeksjoner av rørledninger (for eksempel innvendig tv-inspeksjon, tykkelsesmålinger eller trykktesting)

3. Arbeidet med oversiktstegninger av bedriftens rørsystemer er ikke ferdigstilt. Rørstrekninger er ikke identifisert med tag-nummer.

4. Ved lossing av tankbiler benyttes fleksible slanger som bedriften eier. Disse er ikke merket (for identifikasjon) og det er ikke etablert et system for trykkprøving av fleksible slanger.

Bedriften har utført en merking av rørledninger med flowretning, innhold og faremerking.

Avvik 4 Ledelsens gjennomgang omfatter ikke HMS-forhold

Avvik fra: Interkontrollforskriften § 4 og § 5 annet ledd, punkt 8.

Kommentar
Bedriften har valgt å ha et integrert kvalitetssystem for produksjon (ISO 9001) og HMS (internkontroll) gjennom bl.a. å praktisere felles dokumentstyring, avviksbehandlingssystem og opplegg for interne revisjoner.

Ledelsens gjennomgang gjennomføres én gang hvert år. Dette dokument omhandler ikke noe om HMS-forhold og om internkontrollen fungerer som forutsatt (hensiktsmessig og dekkende).

Avsnitt **2. Kvalitetspolicy** i ledelsens gjennomgang beskriver fire områder som det skal fokuseres på. Ett av disse er samfunnsansvar (myndigheter). Her vil etterleving av regelverk i stor grad avhenge av et godt fungerende internkontrollsystem.

Eksempler på forhold vedrørende ytre miljø som ikke er omtalt i ledelsens gjennomgang er:
- Overholdelse av utslippskrav i tillatelsen
- Synliggjøring av risikoforhold ved bedriften
- Naboklager, substans i disse og utvikling over tid.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1 Vurdering av mulige risikoforhold under en befaring

Kommentar
Ved en befaring til flere tankanlegg på bedriftens område ble det registrert følgende forhold:

1. Flere tanker har ikke oppsamlingsbasseng eller annen barriere for å hindre avrenning til elv ved evt. havari.

   Bedriften har ikke tatt stilling til om risikoforhold for disse tanker er akseptabel eller uakseptabel, og om risikoreduserende tiltak bør iverksettes.

2. Noen av tankene har ikke nivåmåler og blir peilet manuelt. Bedriften har ikke tatt stilling til om dette innebærer en uakseptabel risiko, og om nivåmåler bør installeres

3. På plassen ved Tankpark Syd er det utplassert fleksible matter for tildekking av sluk i tilfelle av uhellsutslipp fra tankparken. Mattene er laget av et porøst materiale, og noen av mattene var oppsprukket.

8. Andre forhold

Bedriften opplyste at det er et internt mål om at alle virksomhetens tanker skal være inspisert av eksternt firma ved utgangen av 2011.

9. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrolloven) med underliggende forskrifter
- korrespondanse mellom virksomheten og Klima- og forurensningsdirektoratet
- virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige driften og til forhold av betydning for helse/miljø/sikkerhet
- tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Klima- og forurensnings-direktoratet